

Miért más a Montessori módszer?

Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.”

Maria Montessori

Montessori óvodába, iskolába lépve világos, rendezett tér fogad minket. A gyermekeket inspiráló környezet veszi körül, mely lehetővé teszi az önálló játékot, tanulást, munkavégzést. A nyitott polcok, szellősen elhelyezett, sokszínű eszközök a szabad választás örömét adják a gyermeknek.

Az eszközök egy Montessori intézményben mindig a gyermekek igényeihez igazodnak. Mivel minden gyermek más, önálló személyiség, aktuális fejlettségi szintjük is eltérő. Ennek megfelelően a gyermekek bármelyik eszközt választhatják, kedvük szerint; önállóan, motiváltan tevékenykednek. A használat közben észrevétlenül szereznek ismeretet, tudást, minden tevékenység játék a gyermekek szemében. A játékra való vágy egész életünkben megmarad, csupán lehetővé kell tenni, hogy kibontakozhasson.

A Montessori pedagógus személyisége melegséget, szeretetet sugároz. Nyitottan, érdeklődően fordul minden egyes gyermekhez. A szeretet, és az elfogadás érzése veszi körül a gyermekeket, ami a mindennapokat szebbé teszi. Egy szeretetteljes környezetben mind a gyermekek, mind a pedagógusok hatékonyabban tevékenykedhetnek.

Az ÓVÓNŐ (nevelő, oktató) feladata, hogy segítse a gyermeket, igényeiknek megfelelően. Ha szükséges aktívan, a gyermek mellett van, vagy visszahúzódik, hagyja, hogy a gyermek önállóan végezze feladatát. Fegyelmezéskor a pedagógus mindig higgadt és megértést sugároz. Segíti a gyermekeket problémájuk megoldásában, ösztönzi őket az önálló konfliktus kezelésre, de a háttérben figyelemmel kíséri a történéseket.

A Montessori óvodák és iskolák lehetővé teszik, hogy a gyermekek kibontakoztathassák vágyaikat, engedi, hogy maguk fedezzék fel a világot, tevékeny, boldog gyermekkort éljenek meg, és ezáltal, kiegyensúlyozott, a világra nyitott felnőtté válhassanak.

A Montessori módszer

A Montessori módszer Maria Montessori nevéhez fűződik, aki olasz orvos és pedagógus volt és a múlt század végén fejlesztette ki a gyermekek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos koncepcióját, melynek alapja az autonómia. Maria Montessori egy olyan nevelési rendszert dolgozott ki, mely figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, fejlődését és érdeklődését. A Montessori módszer egyik és talán legfontosabb alapkőve az önállóságra törekvés. Maria Montessori azt mondja, hogy a gyermek nevelése a születéssel kezdődik, s a szülő feladata az, hogy mindig csak annyit segítsen gyermekének, amennyit az magától nem képes elvégezni. Tovább tart ugyan és felnőtt türelemre van szükség ehhez, de a gyermeknek minden önmagától végzett mozdulata fejlődését segíti elő. Azonban nem elegendő a gyermek testi fejlődésére odafigyelnünk, egyben a **lelkét is ápolnunk, fejlesztenünk kell**. A gyermekeket örömmel tölti el a hasznos tevékenység.

A Montessori csoportszobában fellelhető fejlesztő játékok közül, a gyermek **szabadon választhatja ki** azt, amelyikkel foglalkozni szeretne. A kiválasztott eszközt **szőnyegéhez** viszi, mely kizárólagosan az Ő saját területe, addig dolgozik az eszközzel, ameddig szeretne, ha végzett vele, rendbe teszi és visszateszi arra a polcra, ahonnan elvette. A szőnyeg használata térben és időben is keretet ad a gyermeki tevékenységnek, kijelöli saját határait.

A Montessori pedagógia öt nevelési területre osztható fel:

1. **Mindennapi Élet Tevékenységei**, melyek a finommotorikát, szem-kéz koordinációt, önállóságot fejlesztik.
2. **Érzékelés**, mely az öt érzékszerven (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) keresztül fejlesztik a problémamegoldó gondolkodást.
3. **Matematikai nevelést célzó eszközök**, melyek használata elősegíti az elvonatkoztatás begyakorlását. A tudatosan kidolgozott matematikai eszközök használatával a gyerekek eljutnak az egyszerű, világos cselekvéstől a logikus gondolkodáshoz.
4. **Anyanyelvi nevelés**, ahol nem az olvasás, írás megtanítására helyeződik a hangsúly, hanem a lehetőségek megteremtésére a tevékenységekhez.
5. **Kozmikus nevelés**, ahol a természet, a növények, az állatok létének tiszteletére, szeretetére és megóvására nevelés a cél. Az új ismeretanyag bevezetése kísérletekkel,

gyakorlati tapasztalatokkal kezdődik, ezekből a konkrét élményekből jutnak el a gyermekek az absztrakt fogalomalkotásig.

A pedagógus szerepe a Montessori pedagógiában

1. Az egyik legfontosabb feladata, hogy megteremtse a gyermekek cselekvési, tanulási vágyának kielégítéséhez szükséges megfelelő tárgyi feltételeket és a környezetet.
2. A háttérbe húzódva, csak annyira segítse a gyermeket, amennyire annak „akkor és ott” szüksége van.
3. A pedagógus, mint megfigyelő vesz részt a gyermek tanulási folyamatában, hagyja szabadon kibontakozni a gyermek képességeit, segíti, hogy személyisége erejénél fogva fejlődjön, azáltal, hogy maga cselekszik.

Összefoglalásként: a Montessori óvodák gyermekei **türelmesebbeké, önállóbbakká, öntudatosabbakká** válhatnak. A sok egyéni foglalkozásnak köszönhetően pedig gyorsabban és alaposabban sajátítják el ismereteiket, megszerezve így azt a lépéselőnyt, melyet későbbi iskolai képzésük során hasznosítani tudnak.

Előkészített környezet

A Montessori teremben a gyermekek könnyen eligazodnak, mert minden nap gondosan előkészített környezettel fogadjuk őket. Ugyanakkor megtanítjuk nekik, hogyan kell a játék eszközökkel bánni és hogyan kell a környezetük rendjét folyamatosan fenntartani.

A Montessori területek elkülönülve, külön polcokon vannak elhelyezve, jól láthatóan, a gyermekek szem magasságában.

Szőnyeg összehajtás

A Montessori óvodák alapfelszereltsége a játszószőnyeg – amivel a játszótárs kiválasztásának döntési joga is jár. Azaz mindenki eldöntheti, hogy egyedül akar játszani vagy éppen valakivel, akinek kedve van csatlakozni. A szőnyeget a játék végén mindig össze kell tekerni.

Gyakorlati élet

A különböző tálcákon elhelyezett eszközök a való életben is megtalálhatóak. A gyakorlatok elsősorban az önkiszolgálást és önállósodást segítik elő, miközben fejlődik a nagy és a finom motorika, a figyelem és a koncentráció. A tevékenységek sokasága között megtalálható például az öntés, töltés, kanalazás, az öltöző keretek, tárgyak mosása és a különböző méretű csipeszek használata.

Érzékelés

Az érzékszervek finomítását segítő gyakorlatok sorozatán keresztül a gyermekek konkrét tapasztalatokat gyűjtenek formákról, színekről, illatokról, hangokról és a különböző tárgyak súlyáról, tapintásáról. A konkrétan megtapasztaltakat absztrakt fogalommal párosítjuk. A gyakorlatok során a gyermekek megtanulják felfedezni és osztályozni a körülöttük lévő világot. Az eszközök sokasága között megtalálható a rózsaszín torony, a barna lépcső, a színes lapocskák, a geometriai formák, a piros rudak, a súlylapocskák, a hangdobozok és a dörzspapír táblák.

Anyanyelv

Ez a terület a szókincs gyarapítását, az olvasás és írás készség kialakulását segíti elő. A csoportszoba környezete inspiráló a szociális és kommunikációs készségek fejlődésére, számtalan lehetőséget rejt a nyelvi fejlődésre. A nyelv területének eszközei pl. a dörzspapír ABC és az írás előkészítő tábla.

Matematika

A matematika területének eszközei lehetőséget adnak a konkrét szám és mennyiségfogalom kialakulására. Érzékszerveiken keresztül a gyerekek megtapasztalhatnak matematikai koncepciókat, manipulatív módon gyakorolhatják a matematikai alapműveletek, mint pl. az összeadást és kivonást. Az eszközök sokasága között megtalálható például az orsós doboz, az aranygyöngyök és a számrudak.

Kozmikus nevelés: biológia, földrajz, tudományok

Ez egy nagyon sokszínű terület, mely a világunk konkrét megismerését hivatott elősegíteni tapasztalati úton. Ezen a területen megtalálható az állatok, növények, a közvetlen

környezetük, a földrajzi fogalmak valamint univerzumunk megismerését segítő eszközök sokasága. A gyerekeket bátorítjuk az önálló felfedezésre és a kíváncsiságuk kielégítésére. Néhány jellegzetes eszköz pl. a nomenklátúra kártya sorozatok, a letapintható földgömb, a földformák és a kontinens puzzle sorozat.

Kézműves sarok

A gyerekek számára állandóan elérhető a különböző kézműves tevékenységeket szolgáló eszközök, mint pl. az olló, a ragasztó, a festék és az ecset.

Olvasó sarok

Minden gyermek igényel egy kis csendes elvonulást, könyvnézegetést. Erre van egy kis sarok, érdekes képes könyvekkel. A könyvek úgy vannak elhelyezve, hogy láthatóak.

Konfliktus kezelés

Alkalmat adunk az érzelmek szóban történő kifejezésére, mindkét fél meghallgatása mellett. A konfliktus lezárása egy szeretetteljes öleléssel történik.

Csendjáték

A csend játékot többféle módon játsszuk a gyerekekkel. Lényege, hogy megtapasztalják a Csendet. Egyik lehetséges mód például az, amikor körbe viszünk egy gyertyát vagy bármilyen tárgyat, egymásnak átadva.

Vonalon járás

Ennél a gyakorlatnál egy meghatározott vonalon mennek a gyerekek. Lényege a figyelem, koncentráció és az egyensúly fejlesztése.

Udvar

Biztonságos, zárt udvarunk gazdag lehetőséget nyújt a gyermekek sokoldalú mozgás igényének kielégítésére. KRESZ táblával ellátott közlekedési pálya az autózás, motorozás mellett lehetőséget nyújt a gyerekeknek a közlekedési szabályokkal is megismerkedni.

Szeretném, ha a Montessori elv szerinti tevékenységek is jelen lennének az udvaron, mint például csipesszel történő ruhateregetés, valamint a különböző lakatok kinyitását gyakorló interaktív fal.

Öltöztető keretek

A keretek segítségével a kicsik megtanulnak gombolni, cipzárt használni, fűzni – sokkal könnyebben mintha a saját ruhájukon kezdenék a gyakorlást. A nagyobb gombok, lyukak egyszerűbbé teszik a feladatot. Mindenesetre ne gondoljuk, hogy két perc alatt megtanulnak cipőtfűzni – a jó munkához még így is idő kell

Találd meg a helyét

Egy könnyen és ezerféleképpen elkészíthető játék. Fénymásoljunk le kulcsokat, gombokat, hűtőmágneseket, pillangókat... bármit, lamináljuk és utána már csak mindennek meg kell találni a helyét. Nehezíthetjük a feladatot, ha nem színesben, hanem fekete-fehérben másolunk.

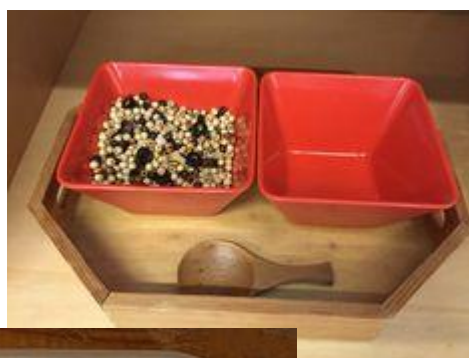
Pom pom válogatás – színek szerint

Színes pon-ponok és színes poharak szükségesek a játékhoz, ahol a cél, hogy minden pon-pon a megfelelő színű edénybe kerüljön. Játsható kézzel vagy akár valamilyen fogóval is. (Minden játékot először kézzel játszunk, és csak utána fogóval!)

Kanalazás

Két edény és egy kanál található a tálcán. A feladat, hogy a magok (vagy amit épp a tálkába öntöttünk átkerüljön az üres edénybe). Fontos, hogy mindig bal oldalt legyen a teli edény – ez majd az írás és olvasásnál segít, hiszen azt is balról jobbra végezzük.

Magok öntése

A következő lépés a kanalazás után – az öntés. A kancsót mindig két kézzel fogjuk. Nagyon tetszik, hogy üveg kancsót és porcelán poharat látni a Montessori óvodákban, pont olyanokat, amiket mi is használunk. A mindennapos gyakorlás során a kicsik megtanulják megfelelően használni azokat, és később is magabiztosan nyúlhatnak majd törékeny tárgyakhoz.

Víz öntése

A magok, lencsék kanalazása és az öntése után következzen csak a víz öntése – ez a legnezebb a sorban, és az első két feladat segít abban, hogy ebben is sikerélménye legyen a gyerekeknek.

Zokni párosítás

Micsoda segítség a házi munkában, ha a gyerekek megkeresik a párokat nekünk. Semmiképp ne apa 10 pár fekete zokniját bízzuk rájuk, hanem színes, mintás zoknikat használjunk.

Teregetés

Teregetésben nagyon sokan jeleskednek, mivel jellemzően utánóznak minket ebben a születéstől hat éves korig tartó időszakban.

Csavar és anya

Többféleképpen is előkészíthető ez a játék. Az egyszerűbb megoldás, ha két külön edénybe helyezzük az eltérő méretű csavarokat és az anyákat – és így kell megtalálni a párokat. Vagy némi barkácsolással fixebbé is varázsoljuk a játékot.

Terítés

A családban való életnek velejárója, hogy vannak feladatok, amiért én vagyok felelős. A terítésben már az egészen kicsik is segíthetnek – ehhez kiváló gyakorlás ha egy előre rajzolt terítési mutatót készítünk nekik.

Üvegek és kupakok

Korábban már volt erről szó, de mivel klasszikus praktikus eszköz, ebből a felsorolásból sem maradhat ki.

Reszelés

A konyhában egyébként is sok időt töltünk, és amíg mi főzünk, adhatunk olyan játékokat a gyerekeknek, amit mellettünk tudnak végezni. Ilyen lehet például a száraz zsemle reszelése és szitálása...

Kávédarálás

Kézi mosás, teregetés, vasalás, ruhák összehajtása, zoknik szétválogatása és párosítása.

Ezeket a tevékenységeket a gyerekek nagyon szeretik. Felkészítik őket a mindennapi, gyakorlati életre, emellett fejlesztik a koncentrációt, a finommotorikát, a pontosságot, a mozgáskoordinációt, valamint a szem–kéz koordinációt is.

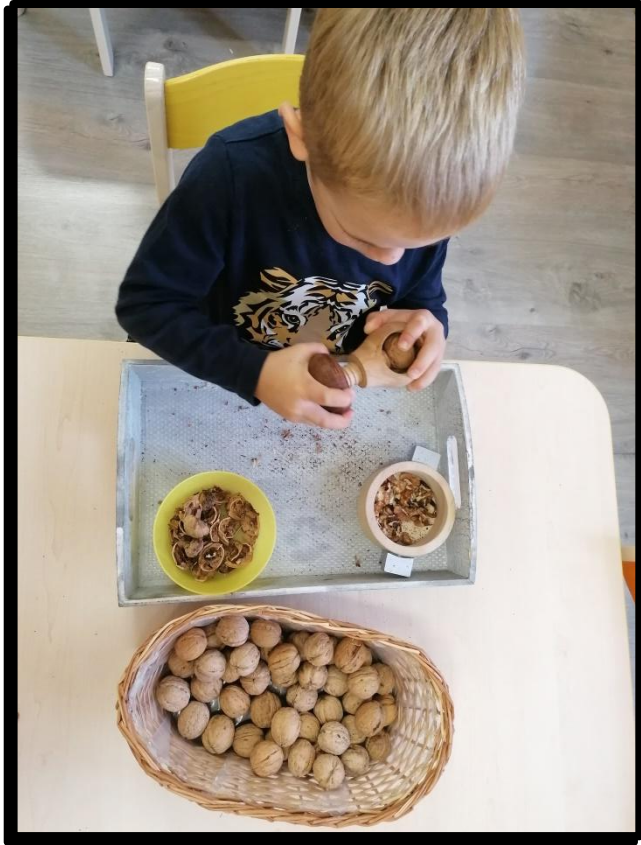
Hozzájárulnak az írás előkészítéséhez is, hiszen a ruhák összehajtásakor először kisimítjuk a nadrágok vonalát.

Szeletelés, pucolás,
diótörés

Színekkel való kísérletezés – mindig biztosítjuk a gyermekek számára. Pipetta segítségével keverik a vizet. Fejleszti a kreatív gondolkodást, a művészi érzéket, a finommotorikát, valamint segíti a körülöttük lévő világ megismerését.

Számomra a legfontosabb törekvés, hogy segítsem a gyermeket a fejlődésben a kreativitás és az önállóság által, hogy saját erejükből, a saját tempójukban szerezhessenek új ismereteket és képességeket egy megfelelően előkészített kör-

nyezetben. Így lehetőségük nyílik belső motivációjuk, koncentrációjuk fejlesztésére, valamint a tevékenységek iránti örömük erősítésére.